

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича

Руслан БІЛОСКУРСЬКИЙ

«26» квітня 2026 р.

ПРОГРАМА

предметного тесту з мовознавства

єдиного фахового вступного випробування

для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра
на основі НРК 6, НРК 7 для вступників,
які мають право на зарахування за співбесідою

Схвалено вченою радою факультету іноземних мов
Протокол №10 від 7.04.2026 р.

Голова ради

Тетяна КОЛІСНИЧЕНКО

Схвалено вченою радою філологічного факультету
Протокол № 9 від 8.04.2026 р.

Голова ради

Ярослав РЕДЬКВА

Чернівці – 2026 р.

ЗМІСТ

I. Загальні положення	3
II. Деталізована структура предметного тесту	4
III. Критерії оцінювання	9
IV. Література.....	11

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Програма предметного тесту з мовознавства укладена на основі Програми предметного тесту з мовознавства єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра на основі НРК 6, НРК7, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 19 травня 2025 року № 739.

<https://mon.gov.ua/osvita-2/vishcha-osvita-ta-osvita-doroslikh/yevi-ta-iefvv/yedyne-fakhove-vstupne-vyprobuvannya-iefvv/zatverdzeni-programi-efvv>

УЗАГАЛЬНЕНА СТРУКТУРА ПРЕДМЕТНОГО ТЕСТУ

№ з/п	Найменування розділу	Питома вага розділу, %
1	Мовознавство як наука	8-12
2	Мова, мовлення, суспільство	15-25
3	Системно-структурна організація мови	35-45
4	Стилістика	25-35

КОГНІТИВНІ РІВНІ ОХОПЛЕННЯ:

Рівень А. «Знання».

Рівень В. «Знання», «Розуміння».

Рівень С. «Знання», «Розуміння», «Застосування».

Рівень D. «Знання», «Розуміння», «Застосування» та «Аналіз» / «Синтез» / «Оцінка».

II. ДЕТАЛІЗОВАНА СТРУКТУРА ПРЕДМЕТНОГО ТЕСТУ

РОЗДІЛ 1. МОВОЗНАВСТВО ЯК НАУКА

Рівень А-В.

Мовознавство як наука про мову. Предмет і завдання, основні проблеми мовознавчої науки (природа і сутність мови, мова і мислення, мова і мовлення, походження мови, мова і суспільство, система і структура мови).

Система мовознавчих дисциплін: мовознавство загальне і часткове, теоретичне і прикладне.

Методологічна основа мовознавства. Індуктивний і дедуктивний підходи до вивчення мовних явищ. Вихідні прийоми наукового аналізу мовного матеріалу (методи проведення лінгвістичних досліджень): описовий метод; порівняльно-історичний метод; метод лінгвістичної географії; зіставний метод; структурний метод.

Синхронія і діяхронія як аспекти мовознавчого аналізу.

Зв'язок мовознавства з літературознавством, історією, археологією, філософією, логікою, соціологією, психологією, етнологією, культурологією, інформаційними технологіями, математикою, семіотикою, фізіологією, медициною, фізикою, географією.

РОЗДІЛ 2. МОВА, МОВЛЕННЯ, СУСПІЛЬСТВО

Рівень А-В.

Загальні поняття про мову.

Мова як явище біологічне, психічне, суспільне.

Системний характер мови.

Структура мови. Ієрархійність (поліструктурність) рівнів мови. Теорія ієрархії рівнів.

Рівні мови: основні (фонологійний, морфологічний, лексико-семантичний і синтаксичний); проміжні рівні (морфонологійний, словотвірний, фразеологічний).

Взаємозалежність рівнів мови. Динамічність. Співвідношення системних і несистемних явищ у мові.

Види співвідношень: парадигмальні, синтагмальні й ієрархійні відношення між мовними одиницями.

Система і норма

Властивості мовних одиниць: системоутворювальні і системонабуті. Мовна система: фонологія, морфологія, лексикологія, синтаксис.

Мовна норма. Орфоепічні, орфографічні, граматичні, лексичні, стилістичні норми.

Відмінності між мовною системою і мовною нормою.

Функції мови

Основні функції мови: комунікативна, мислетвірна, когнітивна (гносеологічна).

Похідні (уточнювальні, часткові) функції мови. Фатична, репрезентативна, емотивна, експресивна, волюнтативна, прагматична, естетична, референтна.

Знакова природа мови

Визначення мовного знака.

Своєрідність мови як знакової системи: характеристика мовного знака: довільність, лінійність, змінність.

Знаковість і одиниці мови. Основні характеристики знака: план вираження, план змісту. Знак, напівзнак. Субзнаковий, знаковий і суперзнаковий рівні мови. Найменші мовні одиниці і знак (фонема, морфема, слово, речення).

Мовлення

Фізіологічні механізми мовлення. Форми вираження слова. Слово почуте, слово побачене, слово вимовлене.

Периферійний (голосовий) апарат мовлення, його будова. Дихальний, голосовий, артикуляційний. Активні, пасивні органи мовлення: рухомі (язик, губи, нижня щелепа, м'яке піднебіння, язичок); нерухомі (зуби, альвеоли, тверде піднебіння, задня стінка зів, верхня щелепа, порожнина носа).

Види мовлення

Зовнішнє мовлення: усне (монолог, діалог, полілог), писемне. Внутрішнє мовлення.

Мова як засіб спілкування

Функції, форми й засоби спілкування.

Класифікації функцій спілкування: інформаційно-комунікативна, регулятивно-комунікативна, афективно-комунікативна.

Аспекти спілкування (комунікативний, інтерактивний, перцептивний) та їхні особливості.

Поняття комунікативного бар'єру. Авторитет, уникнення, нерозуміння. Вербальна і невербальна комунікація. Словесне спілкування, кінесика, паралінгвістика, проксемика.

Мова і суспільство

Соціальна функція мови: комунікація, соціалізація, ідентифікація. Державна мова, мовна політика.

Мова як загальнонародне явище.

Характерні риси взаємодії мови та культури: культурні концепти, мовні табу, мовні ритуали.

Мова та ідентичність. Види ідентичності (етнічна, соціальна, індивідуальна).

РОЗДІЛ 3. СИСТЕМНО-СТРУКТУРНА ОРГАНІЗАЦІЯ МОВИ

Рівень А-В-С.

Фонетична система мови

Три аспекти вивчення звуків (акустичний, артикуляційний, функційний). Принципи класифікації голосних та приголосних звуків. Звук і фонема.

Фонемі в парадигматиці й синтагматиці (опозиції фонем, фонологійні класи). Фонетичне членування мовленнєвого потоку (фраза, синтагма, фонетичне слово, склад, звук). Наголос. Інтонація.

Фонетичні закони. Фонетичні зміни. Комбінаторні звукові зміни (акомодація, асиміляція, дисиміляція, метатеза). Позиційні звукові зміни (редукція, протеза).

Фонетична й фонематична транскрипція. Транслітерація.

Лексико-семантична система мови

Слово, поняття, концепт. Лексико-семантичні варіанти слова. Типи мотивації лексичних одиниць (фонетична, морфологічна, етимологічна, семантична).

Мовна семантика. Семантика й референція. Типи значень: лексичне та граматичне значення слова. Денотативне й конотативне значення слова. Стилїстичний компонент значення. Розвиток значення слова: розширення, звуження, меліоризація, зниження (пейорація), метафоричне перенесення, метонімічне перенесення, евфемізація.

Полісемія слова. Синоніми. Антоніми. Омоніми. Пароніми. Поняття семантичного поля.

Функційна диференціація лексики.

Стилїстична диференціація: книжна лексика, розмовна, нейтральна. Соціальна й територіальна диференціація: професійна лексика (терміни); жаргонізми, арготизми, сленгізми, діалектизми.

Активна й пасивна лексика (неологізми, okazіоналізми, історизми, архаїзми).

Етимологія. Типи лексики за походженням (питомі й запозичені слова). Асиміляція запозичень: фонетична адаптація; граматична та лексична асиміляція.

Фразеологія. Класифікація фразеологізмів: за структурою, за семантичним принципом, за походженням, за функцією. Синонімія та антонімія фразеологізмів.

Лексикографія. Типи словників. Основні концепції укладання словників. Структура словникової статті.

Граматична система мови

Морфеміка і дериватологія

Морфемна будова слова. Види та варіанти морфем. Формотвірні / словотвірні афікси. Основа слова. Похідні й непохідні основи.

Словотвірна пара (похідне і твірне слово).

Способи творення слів. Морфологічні способи творення слів: афіксальні та не афіксальні (композиція, юкстапозиція, аббревіація).

Неморфологічні способи творення слів: лексико-синтаксичний, лексико-семантичний, морфолого-синтаксичний (конверсія).

Морфологія

Основні граматичні поняття: граматичне значення, граматична форма, граматична категорія. Способи вираження граматичних значень через афікси: флексія, суфікс, постфікс, префікс, інтерфікс.

Аглютинація і фузія. Аналітичні граматичні засоби: службові слова, порядок слів, інтонація. Синтетичні граматичні способи: внутрішня флексія, редуплікація, суплетивізм, синтаксичне словоскладання, наголос.

Частини мови як лексико-граматичні класи слів. Принципи виокремлення частин мови.

Іменник як частина мови. Граматичні категорії іменника (рід, число, відмінок). Лексико-граматичні розряди іменника (власні / загальні назви; істоти / неістоти; конкретні / абстрактні назви; збірні / речовинні).

Прикметник як частина мови. Граматичні категорії прикметника (рід, число,

відмінок). Лексико-граматичні розряди прикметника (якісні, відносні, присвійні). Ступенювання прикметників.

Числівник як частина мови. Класифікація числівників за семантичним принципом.

Займенник як частина мови. Розряди займенників.

Дієслово як частина мови. Особові й неособові форми дієслова. Морфологічні категорії дієслова (вид, перехідність / неперехідність, стан, спосіб, час, особа, рід, число). Синтаксичні ролі дієслова.

Прислівник як частина мови. Розряди прислівників за значенням. Ступенювання прислівників.

Службові частини мови.

Прийменник: розряди та функції. Сполучник: розряди і функції.

Частка: розряди й функції.

Вигук та звуконаслідувальні слова.

Синтаксис

Типи синтаксичного зв'язку: сполучниковий (сурядний, підрядний) / безсполучниковий.

Форми підрядного зв'язку: узгодження, керування, прилягання.

Словосполучення. Критерії класифікації словосполучень (за формою зв'язку, за будовою, за морфологічним принципом).

Типи простих речень за метою висловлювання, за структурою (односкладні / двоскладні, поширені / непоширені, повні / неповні).

Актуальне членування речення: поняття теми й реми.

Типологія складних речень (складносурядні, складнопідрядні, безсполучникові, багатокomпонентні з різними видами зв'язку).

Способи та засоби поєднання речень у тексті: ланцюжковий і паралельний зв'язки компонентів.

Поняття когезії й когерентності.

РОЗДІЛ 4. СТИЛІСТИКА

Рівень А-В-С.

Стилістика як галузь мовознавства. Розділи стилістики та їхні завдання.

Об'єкт і предмет стилістики.

Загальна стилістика: мета й завдання.

Стилістика мови як розділ про стилі мови.

Стилістика мовлення як розділ про семантичні, експресивно-стилістичні особливості мовлення в його усній і писемній формах.

Стилістика художньої літератури як розділ про специфічні особливості літературного напрямку та індивідуальні особливості стилю письменника чи твору.

Функційна стилістика: мета й завдання.

Функційні стилі та їхня класифікація.

Поняття функційного стилю і підстилю.

Офіційно-діловий стиль. Сфера застосування офіційно-ділового стилю. Становлення й розвиток офіційно-ділового стилю. Норми офіційно-ділового

стилю. Ознаки: документальність, стабільність, стислість, чіткість, стандартизованість вислову, регламентованість тексту. Кліше, штампи, канцеляризми. Підстилі офіційно-ділового стилю.

Науковий стиль. Ознаки наукового стилю: об'єктивність, логічність, узагальненість, однозначність, лаконічність, аргументованість, точність.

Публіцистичний стиль. Головні сфери реалізації сучасного публіцистичного стилю. Ознаки публіцистичного стилю: поєднання логічності доказів, точності висловлювання положень з емоційно експресивною образністю використання художніх засобів; доступність; спрямованість на широку аудиторію; інформативність.

Розмовний стиль. Головні сфери реалізації розмовного стилю. Ознаки розмовного стилю: спонтанність, безпосередність, невербальні засоби спілкування (міміка, жести), емоційність, використання вигуків, звертань, неповних речень.

Художній стиль. Головні сфери реалізації художнього стилю. Ознаки художнього стилю: образність, поетичність, естетика мовлення, експресія як інтенсивність вираження, зображальність, поєднання конкретно-чуттєвого живописання з інтелектуалізмом. Засоби образності.

Жанрова диференціація

Поняття жанру в стилістиці.

Жанри офіційно-ділового стилю: закон, постанова, договір, меморандум, протокол, заява, резюме, автобіографія, діловий лист.

Жанри наукового стилю: монографія, стаття, тези, рецензія, анотація, доповідь, лекція.

Жанри публіцистичного стилю: стаття, замітка, репортаж, нарис, фейлетон, есе.

Жанри розмовного стилю: бесіда, промова (вітальна, застільна, поминальна). Жанри художнього стилю: епічні (роман, сага, повість, оповідання, новела), ліричні (вірш, поема, балада), драматичні (трагедія, комедія, драма).

Стилістичні ресурси (засоби) мови.

Поняття про тропи та фігури.

Фонетичні засоби стилістики: алітерація, асонанс, анафора, епіфора, звуконаслідування, фонетичний повтор, рима.

Лексичні засоби стилістики: алегорія, метафора, персоніфікація, метонімія, епітет, синекдоха, порівняння, оксиморон, гіпербола, літота, табу та евфемізми, іронія, сарказм, гротеск.

Синтаксичні засоби стилістики: антитеза, парцеляція, градація, інверсія, паліндром, акростих, параномазія, синтаксичний повтор, риторичне питання, риторичне звертання, еліпсис, багатосполучниковість, безсполучниковість, період.

Стилістика тексту

Композиційно-стилістичні особливості тексту.

Дискурс як комунікативно-стилістичне явище.

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Фахове вступне випробування проводиться в тестовій формі в комп'ютерному класі згідно з розкладом. Тест складається з 25-ти завдань. До кожного завдання пропонується 4 варіанти відповідей, з яких лише один правильний.

Завдання вважається виконаним правильно, якщо вибраний правильний варіант відповіді. Завдання вважається виконаним неправильно, якщо: а) позначено неправильну відповідь; б) позначено два або більше варіантів відповіді, навіть якщо серед них є правильний; в) відповідь не позначено взагалі.

За кожен правильну відповідь нараховується 4 бали. Загальна оцінка за тест дорівнює сумі набраних балів, збільшена на 100 балів. Отриманий результат знаходиться в межах від 100 до 200 балів. Для допуску до участі в конкурсному відборі потрібно отримати не менше 120 балів включно.

Кількість балів	Рівень	Відсоток правильних відповідей	Пояснення
180-200	високий	більше 80% правильних відповідей	виставляється за вибір правильної відповіді майже на всі тестові завдання, характеризує глибокі знання змісту предмета: уміння аналізувати, порівнювати, виділяти головне; відзначається системністю, послідовністю, логічністю знань, якісно сформованими практичними вміннями та навичками, програмовий матеріал засвоєний на високому рівні
150-179	достатній	50-79% правильних відповідей	виставляється за вибір правильної відповіді на більшість тестових завдань, характеризує повні знання змісту предмета: вільне володіння практичними навичками; аргументоване знання матеріалу, але допускаються незначні неточності у розкритті змісту окремих тем програми.

120-149	середній	20-49% правильних відповідей	виставляється за вибір правильної відповіді на більшість питань (як правило першого рівня складності); характеризує поверхневе оволодіння матеріалом окремих питань навчальних курсів, абітурієнт плутає поняття, невпевнений у правильності відповіді, допускає неточності у теоретичних знаннях; не вміє встановлювати взаємозв'язок теорії з практикою.
100-119	низький	менше 20% правильних відповідей	виставляється за вибір правильної відповіді лише на окремі питання програми; що характеризує поверхове оволодіння теоретичними знаннями, науковими фактами, визначеннями; відсутня здатність аналізувати.

IV. ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Вступ до мовознавства : підручник / за ред. І. О. Голубовської. Київ : Академія, 2016. 320 с.
2. Карпенко Ю. О. Вступ до мовознавства : підруч. Київ : ВЦ «Академія», 2006. 396 с.
3. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства. Київ : ВЦ «Академія», 2008. 368 с.
4. Стилїстика української мови: підручник / Л.І.Мацько, О.М.Сидоренко, О.М.Мацько; за ред. Л.І.Мацько. Київ : Вища школа, 2003. 462 с.

Допоміжна

1. Кійко Ю.Є. / Мельник Ю.Й. / Агапій А.П. Вступ до мовознавства: Практикум. Чернівці: ЧНУ, 2021. 176 с.
2. Кійко Ю.Є. / Мацкуляк Ю.Й. / Кійко С.В. Вступ до мовознавства: тести. Чернівці: ЧНУ, 2010. 160 с.
3. Левицький В. В., Іваницька М. Л., Іваницький Р. В. Основи мовознавства : навч. посіб. Київ, 2016. 406 с.
4. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями і проблеми. Полтава : Довкілля-К. 2008. 711 с.
5. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля, 2006. 716 с.
6. Українська мова. Енциклопедія / за ред. І. В. Муромцева. Київ : Майстер-клас, 2011. 400 с.

Словники

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ : Ірпінь : ВТФ «Перун», 2007. 1736 с.
2. Гринчишин Д. Г., Сербенська О. А. Словник паронімів української мови : 2-ге вид., перероб. і доп. Київ, 2008. 308 с.
3. Івченко А. Тлумачний словник української мови. Харків : Фоліо, 2001. 539 с.
4. Новий словник іншомовних слів / Л. І. Шевченко, О. І. Ніка, О. І. Хом'як, А.А. Дем'янюк. Київ : АРІЙ, 2008. 672 с.
5. Пустовіт Й. О. та ін. Словник іншомовних слів. Київ : Довіра, 2000. 635 с.
6. Словник синонімів української мови: У 2-х томах/ редкол. А. А. Бурячок та ін. Київ : Наук. думка, 2006. Т. 1. 1040 с. ; Т. 2. 960 с.
7. Словник фразеологізмів української мови / уклад. : В. М. Білоноженко та ін. Київ : Наук. думка, 2008. 1104 с.
8. Словник-довідник з культури української мови / Д. Гринчишин, А.Капелюшний, О. Сербенська. Львів : Знання, 2006. 367 с.
9. Словник-довідник з українського літературного слововживання / С.І.Головащук. Київ : Наук. думка, 2004. 446 с.